

11.11.22р. 04гр. укр. мова

**Доброго дня! Тема уроку. Вищий і найвищий ступені порівняння прикметників. Синонімічні способи вираження різного ступеня ознаки**

**Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою:**  
[moshev2020@icloud.com](mailto:moshev2020@icloud.com)

## Теоретична частина

### I. Опрацювання навчального матеріалу

#### Ступені порівняння прикметників

Якісні прикметники в українській мові утворюють ступені порівняння.

|                         |                                                                                                                                               |                                                                   |                                           |
|-------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|
| <b>Вищий ступінь</b>    | <b>Проста форма</b>                                                                                                                           | основа або корінь прикметника + суфікси -ш-, -іш-                 | холодний – холодніший, глибокий – глибший |
| <b>Складена форма</b>   | Слова більш, менш + прикметник у початковій формі                                                                                             | більш холодний, менш глибокий                                     |                                           |
| <b>Найвищий ступінь</b> | <b>Проста форма</b>                                                                                                                           | Префікс (що-, як-) най- + прикметник вищого ступеня простої форми | найхолодніший, найглибший                 |
| <b>Складена форма</b>   | Слова найбільш, найменш + прикметник у початковій формі <b>або</b> слова від усіх, за всіх, над усе + прикметник вищого ступеня простої форми | найбільш холодний, найменш глибокий, холодніший за всіх           |                                           |

Помилкою є утворення ступенів порівняння прикметників за допомогою додавання слів більш, менш, найбільш, найменш до простої форми вищого

ступеня. Наприклад: більш холодніший – більш холодний, найменш глибокий – найменш глибокий. Не можна утворювати ступені порівняння прикметників за допомогою слова **самий**. Наприклад: **самий** холодний – **найхолодніший**.

Основа прикметника може зазнавати змін за творення простої форми вищого ступеня порівняння з суфіксом -ш-. Суфікси -к-, -ок-, -ен- випадають: широкий – ширший; г, ж, з + ш = жч: вузький – вужчий; с + ш = щ (шч): високий – вищий.

**Винятки:** легкий – легший, довгий – довший.

Форми ступенів порівняння можна утворити від усіх прикметників рядка: великий, бідний, лисий, цікавий, гучний, товстий, чесний, білий, гнідий, малесенький, злий, глибокий. Форми ступенів порівняння утворюють лише якісні прикметники. Не утворюють форми ступенів порівняння прикметники: лисий (абсолютно ознака), гнідий (масть тварини), малесенький (суфікс -есеньк-).

**Джерело:** [https://edera.gitbook.io/ed-era-book-ukr/prikmetnik/stupeni\\_porivnyannya\\_prikmetnikiv](https://edera.gitbook.io/ed-era-book-ukr/prikmetnik/stupeni_porivnyannya_prikmetnikiv)

### Найпоширеніші помилки

Помилкою є утворення ступенів порівняння прикметників за допомогою додавання слів **більш, менш, найбільш, найменш** до простої форми вищого ступеня.

Наприклад: *більш холодніший — більш холодний, найменш глибокий — найменш глибокий*.

Не можна утворювати ступені порівняння прикметників за допомогою слова **самий**.

Наприклад: *самий холодний — найхолодніший*.

Радимо вживати органічніші для української мови синтетичні форми вищого та найвищого ступенів порівняння прикметників: *довершеніший, простіший, найдорожчий, найкращий, найхолодніший, найвірогідніший*.

Не можна вживати залежні від ступеньованого прикметника слова без прийменників **за, від, порівняно** з тощо або без сполучника **ніж (аніж)**:

#### **неправильно:**

добріший нього  
добріший порівняно з ним  
розумніша всіх  
розумніша від всіх  
розумніша, ніж всі  
мова милозвучніша інших  
мова милозвучніша порівняно з іншими  
брат старший сестри

#### **правильно:**

добріший за (від) нього  
добріший, ніж він  
розумніша за всіх  
  
мова милозвучніша за (від)  
  
брат старший за (від) сестри

брат старший порівняно з сестрою  
брат старший, ніж сестра  
брат старший проти сестри

## Практична частина

### **II. Закріплення матеріалу.**

**1. Перегляньте:** <https://www.youtube.com/watch?v=XRiYNjcn6xY&t=26s>

#### **2. Робота з текстом**

Прочитайте поезію В.Симоненка. Випишіть прикметники, що мають ступені порівняння.

Найогидніші очі порожні,  
Найгрізніше мовчить гроза,  
Найнікчемніші дурні вельможні,  
Найпідліша брехлива сльоза...

Найпрекрасніша мати щаслива,  
Найсолодші кохані вуста,  
Найчистіша душа незрадлива,  
Найскладніша людина проста...

Але правди в брехні не розмішуй,  
Не ганьби все підряд без пуття,  
Бо на світі той наймудріший,  
Хто найдужче любить життя!

#### **3. Моделювання**

*Утворіть ступені порівняння прикметників:*

Важкий, великий, високий, вузький, гарний, дорогий, дужий, короткий, легкий, малий, м'який, низький, поганий, тихий, товстий, широкий, тугий.

#### **4. Виконайте тест**

Тест. Ступені порівняння прикметників

<https://naurok.com.ua/test/stupeni-porivnyannya-prikmetnikov-2322.html>

### **Домашнє завдання**

Вправа 102, с. 36. Підручник О.Авраменка Українська мова 11 клас. – К.: Грамота, 2019.